

Εκτελώντας την τελευταία επιθυμία του πατέρα του, ο Ύλλος παντρεύτηκε την όμορφη Ιόλη. Του έκανε γιο τον Κλεόδοιο. Ο Ύλλος είχε αναγνωριστεί αρχηγός των παιδιών του Ηρακλή κι αυτό δεν του επέτρεψε να ζήσει ειρηνικά. Ο Ευρυσθέας ήταν ορκισμένος εχθρός τους και δεν επρόκειτο να ησυχάσει, αν δεν τους εξολόθρευε. Ζήτησε από τον Θησέα να του παραδώσει τους Ηρακλείδες. Αυτός αρνήθηκε. Τους φιλοξενούσε. Ο Ευρυσθέας πήρε τον στρατό του και εκστράτευσε εναντίον της Αττικής. Τα παιδιά του Ηρακλή έστειλαν να ρωτήσουν το μαντείο των Δελφών, τι τους περίμενε. Ο χρησμός αυτή τη φορά ήταν σαφής: Θα νικούσαν αν ένα από αυτά θυσιαζόταν με την θέλησή του. Προσφέρθηκε η Μακαρία, η μια και μοναδική κόρη του Ηρακλή. Στον τόπο της θυσίας, μια πηγή ξεπετάχτηκε. Την είπαν Μακαρία.

Ο Θησέας μπήκε επικεφαλής των Αθηναίων. Ο Ύλλος των Ηρακλειδών. Και ο Ιόλαος ήθελε να πολεμήσει παρ' όλο που ήταν γέρος. Προσευχήθηκε στην Ήβη, την ουράνια σύζυγο του Ηρακλή: Ας ξανάνιωνε για μια μόνο ημέρα. Δυο άστρα φάνηκαν λαμπερά μπροστά στο άρμα του. Ήταν ο Ηρακλής και η Ήβη. Σκέπασαν τον Ιόλαο με ένα σύννεφο. Όταν αποτραβήχτηκε το σύννεφο, ο Ιόλαος είχε ξαναβρεί τα ιατά του.

Ο Ευρυσθέας δεν είχε καμιά τύχη. Ο στρατός του νικήθηκε κατά κράτος. Ο ίδιος το έσκασε από τη μάχη. Πιλαλώντας, έτρεχε κατά την Τίρυνθα. Στις Σκιρωνίδες Πέτρες, τη σημερινή Κακιά Σκάλα, τον πρόλαβαν. Ο Ιόλαος ή ο Ύλλος. Αν ήταν ο Ιόλαος, διηγούνται πως έκοψε το κεφάλι του Ευρυσθέα και το έθαψε σε ένα ύψωνα, στον Μαραθώνα, που το έδειχναν και το ονόμαζαν «Ευρυσθέως Κεφαλή», πλάι στην Μακαρία Πηγή. Αν ήταν ο Ύλλος, τον συνέλαβε και τον έσυρε στα πόδια της γιαγιάς Αλκμήνης. Εκείνη δεν είχε καμιά αναστολή να σκοτώσει τον άνθρωπο που είχε κάνει αβιώτο τον βίο του γιου της και ήθελε να ξεπαστρέψει και τα εγγόνια της. Μια άλλη εκδοχή θέλει τον Ύλλο να πήγε στην γιαγιά του μόνο το κεφάλι του ήδη σκοτωμένου Ευρυσθέα. Εκείνη έβγαλε τα μάτια του με μια καρφίτσα.

Νικητές, οι Ηρακλείδες συνέχισαν την πορεία τους και πέρασαν τον Ισθμό. Πήραν όλες τις πόλεις που ανήκαν στην επικράτεια του Ευρυσθέα αλλά δεν έμειναν πολύ. Η ξηρασία έπληξε την περιοχή. Ο Ύλλος έστειλε να ρωτήσει το μαντείο των Δελφών, τι έφταιγε. Αυτός και οι δικοί του ήταν το πρόβλημα. Επέστρεψαν στην πελοποννησιακή γη πριν από την ώρα που οι θεοί είχαν ορίσει. Και ποια ήταν αυτή η ώρα; «Όταν θα δέσουν οι τρίτοι καρποί», αποφάνθηκε η Πυθία. Και εξήγησε: «Η Πελοπόννησος θα παρθεί από τον στενό και υγρό δρόμο».

Οι Ηρακλείδες επέστρεψαν στην Αττική και περίμεναν. Ο Ύλλος υπέθεσε ότι ο χρησμός του μαντείου εννοούσε να περάσουν τρία χρόνια. Μόλις παρήλθε η προθεσμία αυτή, κίνησε με τους Ηρακλείδες να πάρει την Πελοπόννησο. Στον Ισθμό, τους περίμενε ο Ατρέας, διάδοχος του Ευρυσθέα, καθώς είχε παντρευτεί την κόρη του νεκρού, την Αερόπη, μοναδικό του παιδί και κληρονόμο. Ο Ύλλος θέλησε να αποφύγει την άσκοπη αιματοχυσία. Πρότεινε στον Ατρέα να μονομαχήσουν: Αν νικούσε, θα έπαιρνε την χώρα. Αν νικιόταν, οι Ηρακλείδες θα έφευγαν με την υπόσχεση να μην ξαναγυρίσουν πριν να περάσουν πενήντα χρόνια. Ο Ατρέας δέχτηκε. Αντιμετώπισε τον Ύλλο είτε ο ίδιος είτε ο Έχεμος, ο εγγονός του Κηφέα και βασιλιάς στην Τεγέα. Ο Ύλλος σκοτώθηκε. Οι Ηρακλείδες επέστρεψαν για άλλη μια φορά στην φιλόξενη γη της Αττικής.

Στα τριάντα χρόνια, ο γιος του Ύλλου, ο Κλεοδαίος, προσπάθησε να πάρει την Πελοπόννησο, απέτυχε και σκοτώθηκε, όπως απέτυχε και σκοτώθηκε και ο δικός του γιος, ο Αριστόμαχος. Η τρίτη γενιά, αυτή που και ο χρησμός εννοούσε, θα πετύχαινε.

(τελευταία επεξεργασία, 28 Σεπτεμβρίου 2021)